Porto opłacono ryczałtem

Ч. 21 (404). | Неділя, дня 22. травня 1927. | Рік IX.

Адреса Редакції і Адміністрації „Український Голос" Перемишль, Побереже ч. 1.

К конто П. К. О. в Варшаві № 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. (передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу" в Živnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно, для Америки 2½ дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½.
Рукописів Редакція не звертає.
Неоплачених писем не приймається

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Громадяни Галицької Землі!

За кілька тижнів у всіх селах і містах Галицької Землі станете перед виборчою урною.

За кілька тижнів скажете своє важливе слово, засвідчите свою тверду волю, піднесете голос протесту в обороні довго доптаного права.

Від 15 ти літ отсе вперше приходиться Вам вибирати управи громад, тих найнижчих, але й найважнійших комірок суспільного життя.

Пятьнайцять літ — це великий протяг часу, в якому перевалювалася найбільша з воєн та відбулася одна з найбільших революцій, в якому йшла важка, вперта і глуха боротьба за великі справи цілих народів і цілих поколінь.

(Сконфісковано!)

Нині вертаємо на первісні вихідні становища, приступаємо до боротьби за самоврядні установи, за ці перші клітини адміністративно-господарського і національного життя, щоби звідси вийти на ширше поле боротьби.

Вибори до громадських рад в селах і містах уже розписані і то на основі перестарілої куріяльної виборчої ординації, яка з одного боку дещо поступається в користь духа і вимог часу, допускаючи до голосу в четвертому колі всіх досі обезправнених, а з другого заводить своєрідну надкурію вірилістів, панських дідичів. Ця система не дає нам повної спроможности виявити нашу волю, не дозваляє нам розтягнути все обіймаючий вплив в сільських громадах та здобути належний вплив в містах Галицької Землі.

А однак, не зважаючи на всю некорисність цеї виборчої ординації для громад, не зважаючи на те, що майже весь адміністративний апарат у наших громадах є у чужих руках, не зважаючи на видатну підтримку дотеперішніх державців влади в громадах ворожими політичними чинниками, мусимо лавою піти до виборчої урни.

Бо від ряду літ виборчий акт перший раз дає змогу висловитися широким українським масам шляхом всенародного, хоч і помежованого голосування, дає нам нагоду становити про громадську самоуправу, дає спромогу управляти громадським майном і повертати його на користь загального добра, творить завязок і основу нашої збірної, адміністративно-господарської самодіяльности.

Отсей виборчий акт — це під теперішню хвилю єдиний засіб для знищення виплеканої і розпаношеної деморалізації, для викорінення надужить в громадах, для припинення розтрати громадського майна, для заведення в громадах ладу і порядку, для привернення публичному життю чесности і характерности.

На нашій народницькій інтелігенції, свідомому селянстві і робітництві, на всіх відданих загальній справі і народові громадянах тяжить обовязок присвятити особлившу увагу справі громадських виборів.

При виборчій урні не повинно бракувати ні одного українського виборця, мужчини ні жінки. Особливо важна роля припадає жінкам, які перший раз на Галицькій Землі стають до виборів. Не зважаючи на всі некорисні для нас обставини і постанови, наша побіда у громадських виборах буде певною тільки тоді, коли всі українці і українки виступлять солідарно в одному національному фронті. Коли проти зорганізованого фронту наших противників одною лавою стане українське селянство, робітництво і інтелігенція.

Принціп національної солідарности — це перша передумова нашої побіди.

В почуттю відповідальности за будучину нашого народу закликаємо все свідоме українське громадянство до згоди, солідарности, спільної організованої боротьби і спільної побіди.

ГРОМАДЯНИ!

Виборчий акт має виявити нашу силу, нашу волю і наше змагання.

Не гаймо часу, лиш спільними зусиллями під стягом загального добра ставаймо до боротьби, а побіда певна!

Обєднані, сильні духом, загартовані в боротьбі, з твердою волею і горячим бажанням кращого життя йдім у виборчий бій!

Львів в травни 1927.

Центральний Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання.

У відповідь на заклик през. Ю. Романчука.

Заклик през. Ю. Романчука в справі понехання острої і завзятої полеміки між „Ділом" і „Радою" є у всякому разі значно спізнений. Провід Українського Національно-Демократичного Обєднання і Надзірна Рада Вид. Спілки „Діло" від самого початку появи „Ради" робили всі можливі заходи, щоби до такої полеміки не допустити. Я особисто вів переговори в цій справі з през. дром Е. Петрушевичем. За почином президії Обєднання устроювано спільні конференції преси. Установлено окрему порозумівавчу комісію, до якої входили: през. др К. Левицький, др. В. Охримович, ред. Д. Паліїв і я — як голова УНДО. В грудни 1925 р. я особисто звертався до през. Ю. Романчука з проханням, щоби він інтервенював в справі припинення полєміки. Відбувалися окремі наради з людьми, що тепер стоять біля „Ради". Та всі ці заходи розбилися, бо „Рада" ніколи не хотіла себе розконспірувати і хоча заявляла, що стоїть на плятформі УНДО і хоча мала сторонників в лоні Центрального Комітету, ніколи не хотіла подати бодай одного з членів Центрального Комітету, який взявби відповідальність перед партією за напрям „Ради". На нашу пропозицію, щоби видавці „Ради" таку повновласть передали през. дрови К. Левицькому, п. Лев Петрушевич як їхній речник нашу пропозицію відкинув.

Атаки „Ради" довго поминано мовчки. Та коли вона стала атакувати членів управи партії і членів редакцій особисто, коли в своїх атаках стала послуговуватися наклепами і виссаними з палця видумками, годі було не боронитися.

Всеж заявляю ще й тепер, що провід партії постарається, щоби залежна від нього преса заперестала остру полєміку з „Радою", якщо тільки „Рада" зірве з дотеперішними своїми методами боротьби з Обєднанням і якщо стоятиме на національному ґрунті. Таким чином припинення полєміки залежить не від Обєднання та його преси, а від тих панів, що її на сторінках „Ради" розпочали, анонімово систематично вели і ведуть по нинішний день.

Львів, в травни 1927.

Др. Дмитро Левицький.

Національний табор.

В статті „На чий млин вода" (див. „Укр. Голос" ч. 20) обгорили ми ролю останнього Народнього Комітету Трудової Партії в покликанню до життя Українського Національно-Демократичного Обєднання. Акт з 11. липня 1925 року був найщасливіщим виходом з того важкого положення, в якому опинилася західно-українська політична думка після 14 березня 1923 р. Під враженням внутрішного роздору в лоні Трудової Партії і міжпартійної гризні, в краю стала закорінюватися апатія, поширювалася загальна розтіч.

Цього процесу вже не могло спинити саме внутрішне заміренння в лоні Трудової Партії. Надто сильно був уже підірваний її авторітет, за великий вантаж минулого двигала вона на своїх плечах, щоби могла прикувати до себе увагу суспільности і подолати тим завданням, які ставила перед неї тодішня хвиля (шалів режім Хієно Пяста!). І ось чотири політичні уґруповання здобуваються на maximum доброї волі, опрацьовують широку базу поєднання і покликують до життя Обєднання. Зникають старі політичні формації і на їхньому місці стає сконсолідований національний табор. Підкреслюємо: проти ліквідації уґруповань, що злилися в Обєднанню, не протестував ніхто ані з Трудової Партії, ані ніхто з загравістів, ані ніхто з волинських націоналістів. (Один одинокий виїмок посол С. Підгірський, який відмовився вступити до Обєднання, мотивуючи свій крок льокальними відносинами на тому волинському терені, на якому він працює).

Навпаки! Всі привітали акт з 11. липня 1925 р. як історичну подію в нашому політичному життю.

Значить, консолідація національного табору йшла по лінії бажань цілої суспільности. Другий рік добігає від хвилі повстання Обєднання. І що бачимо? Хоча в як скрутному часі обняло Обєднання керму нашого політичного життя, за несповна два роки воно має за собою величезний дорібок. В краю розвело небувалий досі орґанізаційний рух. Вічами розбурхало широкі верстви нашої суспільности. Давало відповідь на всі злободневні питання. В ніякій важніщій справі не залишало суспільности без докладно продуманих вказівок. Навязало взаємини з другими поневоленими народами. Кинуло тривкі підвалини під розумну пропаґанду на міжнародній арені.

Чи все вже зроблено? Далеко ще ні. Та годі дивуватися. І час був за короткий і засобів не було, бож Обєднання у спадщині не дістало ні одної солідної повітової орґанізації і ні шеляга в касі (навпаки — унаслідило ще й довги останнього Народнього Комітету!).

Розуміється, годі дивуватися, коли від часу до часу на шпальтах ґазет виринав відгомін давних розходжень. Вирівнання ріжниць у всіх справах може прийти тільки з часом, шляхом доброзичливої виміни думок. Обєднання покищо не має свого ідеольоґічного журналу, який надававби тон пресі національного табору.

В деяких справах панує ще в Обєднанню розбіжність думок. Це не дивниця: Ми підчас і після війни так богато пережили, перестраждали і передумали, отже тільки з часом можемо дійти до певних однозгідних висновків. Покищо окремі люде ріжно реаґують на пережите в переломових роках. Залежно від вдачі, темпераменту і віку даної одиниці. Та раз національний табор зговорився відносно головних напрямних нашої політики, раз нам присвічує ідея єдности і солідарности всіх верств суспільности в боротьбі за найвище право нації, мусимо потягати до суворої відповідальности ті одиниці, що цю єдність і солідарність хотілиби розбивати. Перше всього мусимо вимагати від тих панів, що називають себе націоналістами і безпардонно відсуджують Обєднання від чести і поваги, щоби виступали з відхиленим шоломом і не воювали легкодушними підозріннями.

Годі собі уявити, щоби в такій великій партії, як Обєднання, всі її члени на всі справи однаково задивлялися. Щораз більша однозгідність думок може витворитися тільки з часом, в стадії розбудови орґанізаційної праці партії та її ідеольоґії.

Притокою до розбивання Обєднання не може бути навіть така справа, як ріжниця думок відносно відношення до Радянської України, або докладніше: до харківського уряду — виконного орґану всесоюзної комуністичної партії. Бо Обєднання ставиться вороже до всяких інтервенціоністичних авантур, орієнтується виключно на силу української національної стихії, яка з часом власними силами скине з себе всеціло комуністичний хомут. Наше завдання по цей бік риської лінії: оборона західно української земель перед сусідом з заходу, отже творення матеріяльної і духової сили західної вітки українського народу і підготовка її на зустріч хвилі, коли велика українська нація зможе подиктувати свою волю. Це вповні достаточна підстава для істнування національного табору. А його репрезентує тепер Обєднання.

Коли ми сьогодня переглянемо пресу, яка стоїть на плятформі Обєднання і порівнаємо те, що в ній пишеться тепер, з тим, що писалося перед покликанням до життя Обєднання і з тим, що писалося в перших місяцях його істнування, бачимо величезну ріжницю. Ріжницю на ліпше. Одна одинока „Рада" все чорно бачить і гайвороном кряче і мов з рога обильности сипле підозріннями на ціле Обєднання.

Коли чужинець хотівби з „Ради" зорієнтуватися, що собою уявляє Обєднання, мігби собі подумати, що в ньому гуртуються самі запроданці і угодовці. Одно тільки його здивувалоби: хтож то такий — ці люде, що взяли в аренду увесь патріотизм на Україні?, бо чути їх голос, а фізіономій не видно... *(м.)*

В чому суть справи?

(До питання: інтеліґенція та її завдання).

Повоєнні умовини поставили великі вимоги до провідників окремих ділянок національного життя, куди вищі від вимог передвоєнного часу. Візьмім економічну ділянку. Перед війною мали ми кількасот всіх кооператив, тобто споживчих, кредитових і продукційних разом. І повстали вони на протязі кільканайцяти років, значить — поволі повставали і поволі вироблялася відповідна скількість фаховців, що їх провадили. І ще одно: творено ці кооперативи *не знизу, а з гори.*

Після війни по наших селах повстав стихійний кооперативний рух. Як гриби по дощі стали розростатися в першу чергу споживчі кооперативи. Хоча умовини були крайно непригожі (девалюація, недостача кредитів, недостача відповідної скількости вишколених кооператорів), число самих споживчих кооператив протягом кількох років зростає до двох тисячів. Що викликало цей стихійний кооперативний рух? Перше всього розбурхання активности народніх мас, сколихнених воєнною завірухою та їхній самозаховавчий від рух перед нуждою, спричинею воєнним лихоліттям. Хто став на чолі цього руху? Інтеліґенти, що вчилися на урядовців ріжних катеґорій і зреклися урядницької карієри, або не діставали державної посади, або польська влада їх зредукувала (усунула). З початку кооперативна ділянка була для них новиною. Мусіли вчитися, практикувати, вишколюватися. Перші труднощі поборено. Одначе ще довго треба ждати, заки матимемо потрібну скількість всесторонно вишколених кооператорів — фаховців, бо кооперативна сіть дальше поширюється, аґенди кооператив розростаються, в слід за споживчою кооперацією мусить так само розвинутися кооперація продукційна. А кооперація є ділянкою, яка вимагає не тільки теоретичного підготовання, а й практичного вишколення. Один з прикладів. З наших земель купці — чужинці вивозять величезну скількість яєць і на цьому наживають великі гроші. Очевидно, найпростіща порада: наша кооперація повинна взяти в свої руки вивіз цього продукту заграницю. На це потрібний до розпорядимости більший капітал. Та не тільки це. Необхідна теж поважна скількість вправних робітників, які зналиби не тільки теоретично, як яйця сортується і пакується, а й ще в додатку вмілиби в як найкоротшому часі пересортувати і заладувати як найбільшу скількість цього товару. Значить — потрібна вправа. В кінці: потрібні меткі керманичі вивозу, докладно обзнайомлені з ринками збуту, що не далиби себе вивести в поле дотеперішним монополістам в цій ділянці вивозу, які за всяку ціну схочуть видержати конкуренцію зі спробою нашої кооперації. Це тільки один з прикладів. Він вистачає, щоби унагляднити: до керми кооперацією потрібні фаховці. Тепер вже за мало заохочувати людей: беріться до кооперації. Потрібні фаховці, які сказалиби людям: *як і що* треба робити.

З подібним явищем стрічаємося й на инших ділянках національного життя: шкільній, просвітянській, сокільсько-луговій і т. д. На кожній з них потрібні фахово підготовані провідники. Наше життя зріжничкувалося. Натиск чужої державної машини сильніщий, отже й оборона складніща.

Переходимо до сути порушеної справи. Перед війною орґанізаторами всіх ділянок нашого національного життя під австрійською займанщиною була інтеліґенція. З кого вона складалася? З урядовців державних (і цих було найбільше), священиків, горстки адвокатів, лікарів та інженірів і горстки приватних урядовців. В умовинах, в яких ми опинилися з настанням Польщі, інтеліґенти — залежні в який небудь спосіб від державного жолоба — мусіли здобуватися на значну цивільну відвагу, щоби займатися громадською працею, бо за це стала грозити або втрата посади, або перенесення на Мазури. Отже значна частина нашої інтеліґенції або усунулася від участи в громадській роботі, або їхня участь зменшилася. Розуміється, зріжничкування і складність праці на окремих ділянках національного життя мали теж свій вплив на богатьох з поміж наших інтеліґентних людей. Бо можна мати університетське образовання і не вміти вести фахово кооперативи, читальні і т. д. Що більше! Можна не мати хисту до цього. Значить, навіть людина з університетським образуванням, якщо хоче виконувати як слід свій громадянський обовязок в якім небудь напрямі, мусить доучуватися і набирати вправи. Не кожний має змогу зробити це (поминаємо вже хист!), не кожний вміє напружити енерґію, щоби побороти труднощі. І ось тому виринула так часто порушувана в останніх часах кріза нашої інтеліґенції. Причина крізи лежить тільки частинно в ній (нашій інтеліґенції на залежних становищах), в її хибнім вихованню (Австрія хотіла мати сліпо залежних від себе урядовців, тому школи не давали всестороннього образування, тільки односторонне, щоби майбутній урядовець

дрожав за посаду; тому занедбувано в школах практичні знання). Головна причина кризи лежить поза нею, в повній зміні нашого становища, в ускладненню вимог нашого життя. В дійсности переживаємо не так крізу інтеліґенції, а цілої суспільности, яка виробляє нові форми своєї оборони, поширює їх і поглиблює. І ця кріза триватиме так довго, як довго українська суспільність не витворить з поміж себе повний кадр орґанізаторів національного життя на всіх його царинах, отже нову, незалежну інтеліґенцію, яка всеціло присвятиласяби обслугованню потреб нації. Тому в оцінці нашої інтеліґенції на залежних становищах будьмо справедливі. Вона на загал не є така зла, як це думають її поверховні критики. Вона куди краща: ідейніща, більш патріотична, — як урядницька верства в богатьох других народів, які мають власні держави і є куди богатші від нас. От візьмім, на приклад, німецьке урядництво в окупованих Францією областях. Як воно страшно плазувало біля ніг нових панів! На доручення Французів готово було навіть творити окрему „надренську націю“. А наша вбога урядницька інтеліґенція держалася через цілий час з достоїнством мимо великого натиску і терору. Не хрунила, не торгувала національною честю. Виїмки плазунства і хруніяди відносно не численні. А памятаймо, що виїмки бувають в кожному людському збіровищі. До нашої інтеліґенції на залежних становищах в теперішних умовинах можемо і мусимо мати ось які вимоги: 1) щоби вона по своїм силам пособляла тій великій внутрішперебудові своєї суспільности, яка відбувається тепер; 2) щоби вона дбала про культурні цінности нації. Не забуваймо: урядницька інтеліґенція нам теж потрібна. Цеж фаховці, без яких годі будувати власну державу. Отже нам треба старатися, щоби ми мали добрих фаховців на всіх ділянках державної машинерії.

Одначе головний тягар відповідальности за розбудову нашого життя на всіх його царинах мусимо постепенно перенести на плечі нової, незалежної інтеліґенції. Покищо маємо її замало. На кооперативній ділянці ми вже в цім напрямі на добрій дорозі.

М. Струтинський.

Національна сила кооперації.

Економічні інтереси держав є причиною великих воєн, бо слабші держави бажають звільнитись від економічного визискови з боку економічно й політично могутніх держав чи націй. Взаємини між окремими державами, ґрупування їх відбуваються під знаком далекосяглих економічних інтересів і перспектив на майбутність. Держави, що не спромоглись розвинути власний національний промисл, що не перебрали до своїх рук торговлі, транспорту, банковости підпадають економічному вискуванню сильних промислово й торговельно розвинутих держав, підпадають під їх вплив, стають політичними іграшками сильних держав.

Оплачуючи данину за свою зацофанність і заскорузлість, слабі держави біднюють, їх промисл не може розвинутись за браком капіталів і великої конкуренції з закордонними товарами, а торговля переходить до спригніщих не-національних посередників. Відродження після всесвітної війни держав і поневолених націй, незвичайний розвиток національної ідеї, якого ще світ не бачив, показали протягом останніх років, що без економічного ґрунту, без розвитку власних і обовязково національних продукційних сил, держава не може виконувати своїх найголовніщих завдань: охорони території й забезпечення духового розвитку й матеріяльного добробуту нації. Такі держави й нації постепенно нидіють і стають гноєм для буйного розвитку инших держав і націй.

Після розпочатого відродження народів, після пересвідчення, що без розвитку власних національних продукційних сил держава не може забезпечити своєї території, розвитку й добробуту свого населення, почалась хвиля продукційної творчости, муравлина, безустанна праця над створенням окремих галузей власної промисловости, над притягненням до своїх національних рух торговлі.

Для створення сприятливих умовин розвиткові рідного промислу й торговлі встановлюють держави високе ввозове мито на закордонні товари. Такою політикою досягається духовий і матеріяльний розвиток краю, добробут населення, забезпечується постійний і високий зарібок працюючої кляси, а головне не випомповується з краю багацтва його: золота, сирівців та рільничих продуктів, якими треба оплачувати куплені для краю закордонні фабричні товари.

Маючи на увазі так[illegible] товий економічний на[illegible] побачимо, чого доконал[illegible] і до чого йдемо. Причинитися до значного розвитку власного промислу, ми, як недержавна нація, поки що не можемо, бо для цього потрібна є фінансова й економічна політика, (особливо дешевий кредит!) яка від нас не залежить. Але до постепенного основування дрібніщих промислових підприємств, до розвитку їх і забезпечення збуту їх виробів, ми мусимо причинитися в найактивніщий спосіб. Тим більше суспільність наша мусить оточити увагою й великою опікою істнуючі вже наші національні промислові підприємства, які з причини великої конкуренції дійсно потрібують опіки й головне збуту своїх виробів. Мусимо завжди памятати, що чужі підприємства мають дуже дешевий місцевий і закордонний кредит, між тим як наші підприємства такого кредиту не мають, як рівнож не мають орґанізованого посередництва для збуту своїх товарів.

З причини такого положення нашого промислу повинні ми звернути велику увагу на торговлю, де є широке поле для успішної діяльности окремих осіб і цілого громадянства. Особливо безмежне поле є для кооперативного розвитку краю, до опанування кооперативами торговлі в селах і містах і до засновування дрібних продукційних кооперативних спілок. Постепенний перехід торговлі до кооперативів причиниться до значного підвищення добробуту людности, до наростання й скупчення капіталів у кооперативах, до приміщення в останніх для праці великої скількости нашої безробітньої інтеліґенції. Кооперативна праця з природи своєї вимагає великої дисципліни, серед працьовників, приучує їх до солідного провадження торговельних справ і купецької спритности, до ведення взагалі громадських справ. Коротко сказавши, кооперативи витворюють зі своїх працьовників карних ділових громадських діячів. Це є другий національний капітал високої вартости. Тому завданням місцевої української інтеліґенції мусить бути орґанізація своїх кооперативів, притягнення до праці в них здібних і енерґійних осіб, стягнення капіталів і вжиток їх на розвиток і поширення кооперації. Особливож місцеві кооперативи мусять дбати про закуп і збут товарів власної продукції. Розвиток кооперації крім загального підвищення матеріяльного добробуту, додатньо відібється на розвиткови культури та освіти, бо кооперативи уділятимуть частину своїх зисків на культурні й освітні цілі нації.

Найбільшого в Европі розвитку досягла сільсько-господарська кооперація в Данії. Там до 75% продуктів всього господарства переходить через кооперативи. І навпаки — кооперативи доставляють всі потрібні для рільничих господарств товари. Кооперативи не тільки скуповують і гуртом продають переважно за кордон всі продукти господарства, але кооперативно переробляють їх на инші, більш цінні товари: муку, крупи, овочеві, яриневі й мясні консерви, конденсоване молоко, крохмаль, мясні вироби ітд. В Данії кооперація опанувала все сільське господарство: продукцію й збут, захоплює ввіз і вивіз товарів взагалі. Вона причинилась до високого добробуту дуньської людности, до підвищення культури й освіти, бо кооперативи утримують фахові школи, курси й видавництва. Відсторонивши посередників як своїх власних, так і чужих націй, данська кооперація збагатила людність, утворила великі кадри ділової промислової й торговельної інтеліґенції, здібної до провадження інтересів на високу скалю, скупчила великі капітали на сотні мільонів, заснувала кілька могутніх кооперативних банків, завязала торговельні зносин з иншими державами Вона націоналізувала продукцію й збут, себто скупчила їх в руках данської нації, а не посередників чужої нації, що нічого не творять, а тільки визискують людність. Оскільки в Данії, що є тільки трохи більше від Галичини, розвинуто сільське господарство, свідчить її торговельний білянс, а саме вона достарчає світовій торговлі 25% свиней, 30% масла і 20% яєць.

Дописи.

Рогатин. В неділю дня 8-го травня ц. р. о год. 2-гій по пол. на майдані філії „Просвіти“ відбулося в Рогатині заходом Пов. Нар. Комітету велике віче. Віче відкрив прегарною промовою о. шамбелян Стефан Городецький. Він вказав на історичне значіння виборів до громадських рад і представив присутним посла Семена Любарського представника многострадальної Холмської Землі. Вічевики привитали посла Любарського грімкими оплесками. Посол Любарський в дво-годинній промові представив політичне положення українського народу під Польщею, працю української парляментарної репрезентації в варшавському соймі і значіння розписаних саме тепер виборів до громадських рад на території галицької волости. По промові посла Любарського вічевники в числі кількадесять ставили йому найріжноріднійші запити, зверталися з ріжними жалями і жалобами і прохали українську парляментарну репрезентацію, а з окрема посла Любарського о поміч. Посол Любарський давав вичерпуючі відповіди на всі запити і обіцяв інтервеніювати в многих справах у компетентної влади. На внесення Степана Кузика ухвалили присутні одноголосно висказати признання за працю і оборону прав українського народу українській парляментарній репрезентації, а з окрема послови Семенови Любарському. На закінчення вияснив присутним секретар Володимир Целевич зі Львова постанови виборчої ординації до громадських рад. В вічу взяло участь около тисячі громадян і громадянок. Корокотю промовою взиваючи присутних до єдности і солідарности при надходячих виборах закрив віче посол Любарський. По відспіванню національного гимну, розійшлися вічевики в бадьорому настрою. — Додаємо, що в Рогатині заходом Національного Обєднання завязався окремий виборчий комітет, який відкрив канцелярію, що уділяє правних порад і інформацій у всіх виборчих справах.

Сокаль. Дня 9-го травня відбулася довірочна нарада громадян Сокальщини в справі переведення виборів до громад. Явилося 265 представників з 47 громад. Нараду відкрив адвокат Др. Чайківський, до президії вибрано о. Сопруна, Михайла Хому з Сокаля і Теодора Ліскевича з Белза, котрий і проводив нарадам. Реферували делеґати Центрального Комітету: Дмитро Ерстенюк про положення українського народу під Польщею і інж. Ол. Гладишовський про виборчу ординацію до громад. Численні запити присутних в ріжних питаннях виборчої ординації ставлені в часі реферату доказують, що заінтересовання виборами є велике і що Сокальщина як слід приготована рішуче виступити при виборах і дасть доказ, що розуміє значіння нашої побіди. Після рефератів вивязалася дискусія, в котрій брали участь між иншими: Мартин Мельник зі Спасова звернув увагу присутних на ролю молодих чинників в селі. Велике враження на присутних зробив старенький Семен Бавлюк з Завишні, котрий візвав присутних, щоби припильнували виконання найновіщого розпорядку мін. Добруцького і змінили польські вивіски на школах на українські. Др. Чайківський аналізував декотрі постанови виборчої ординації і візвав присутних до зложення виборчого фонду для ведення спеціяльної виборчої канцелярії для Сокальщини. В цім самім дусі промовляв о. Пелех з Кристинополя, Іван Ковальчик зі Спаса взивав присутних не забувати за наших політичних вязнів. Довірочна нарада скінчилася вибором повітового виборчого комітету і постановою, котрою взивається загал до закладання по селах місцевих виборчих комітетів.

Опорець, пов. Сколє. Наше село дочекалось Читальні „Просвіти“. Основуючі збори відбулись д. 1. травня під проводом Всч. о. Л. Юхновича. Голова зборів уділив голосу делеґатови філії о. Іван Притулякови, котрий, вияснивши значіння Тов. „Просвіта“, і його читалень, заохотив присутних, щоби вписувались в члени. Вписалось зараз 42 члени з місячною вкладкою 30 ґр. По поясненню статутів вибрано Виділ, до якого увійшли Ст. Щадей як голова, Анд. Кремінський як заст. голови, Вас. Хоминець секретар, П. Атаманчук, бібліотекар, Ст. Іванець, касієр, Ів. Хоминець, господ., Ів. Троян виділовий, заступниками виділових 3 господарів, а також 3 госп. увійшло до контрольної комісії. Опісла ухвалено запренумерувати 3 часописи до читальні, а також зробити шафу на книжки і часописи. Є надія, що вкоротці до нашої читальні впишеться кождий свідомий господар і парібок, кожда свідома жінка і дівчина. Тому вже вкоротці треба буде подумати про обширний дім читальняний, де кождий в часі сходин знайшовби місце для читання, слухання голосно читаючого, а також і для забави. Перед читальнею повинна і молодіж забавлятись, щоби не витирати чужі кути. До будови читальняного дому легко прийде, як лиш буде між нами згода і зрозуміння потреби власної хати. Ану, громадяне Опірця, станьмо прикладом для наших карпатських сіл!

Явора, пов. Турка н|Ст. Дня 1. травня відбулись у нашім селі величаві основуючі збори кооперативи „Згода“, до якої вписалось

ВАДИМ ОХРІМЕНКО.

„Коняча“ історія.

Ось перед нами великий аркуш ґратчастого паперу, списаний вздовж і поперек зеленим мережевом покручених хвостатих закарлючок. Це заява від Лебединського селянина Тихона Пухлія, яку написав комсомолець Борис Керекеша й скріпив ретельно виведеним хрестом неписьменний подавець.

Головний персонаж, навколо якого розвивається ціла траґедія, — це кінь. Маленька кудлата, з великою головою конячка, гнідої масти, що нічим не відріжняється від звичайних селянських „шкап“.

Отже:

Відома річ, селянинові в господарстві без коня однаково, що без рук, і ось бідний дядько Тихон Пухлій з села Лебедин, Матусівського району, відмовляючи собі в зайвому шматкові, довго збирав гривеники, щоб купити хоч якогось „стрихунця“. Нарешті, ранньої осени 1924 року пощастило йому сторгувати в селі Липянці у Віктора Зайвенка не кепську конячку. Як то водиться, передали поводи з поли в полу, потім обсипали щербаті копита Гнідого золотою пшеницею — щоб жваво коло хліба ходив, запили могорич, і Тихон перестав бути безкінним.

Тижнів через два щасливий власник поїхав до Матусова з твердим наміром перереєструвати коня на своє імя.

Начальство в райміліції, відірвавшись від розглядання біжучих справ що-до культивування спокою й добробуту в дорученому районі, похмуро вислухало прохання Тихона Пухлія. Потім з незвичайною уважністю проглянуло подану картку на коня й коротко оповістило Гнідка заарештованим.

Писар, що сидів поблизу, пояснив оторопілому селянинові, що очевидячки реєстратор, записуючи колись коня, нехтував безпосереднім своїм обовязком, думаючи про дівчат чи про самогон, бо в картці не поставлено чергового нумера, і от тепер чотироногого злочинця за всіма статтями оповіщено все одно, що „поза законом“.

Даремно силкувався Тихон Пухлій роздобрити броньовані серця начальників, що він зовсім неписьменний, через що не помітив такого важливого пропуску в конячій анкеті.

Тоді, з мукою невідання, селянин попросив подержати заарештованого тимчасом у стайні райміліції, а сам, не гаючи ні хвилини, побіг до Липянки до Віктора Зайвенка по писану посвідку.

Зайвенко враз зрозумів Тихонову трівогу й усіма способами пішов на допомогу своєму покупцеві. Він розяснив Пухлієві, що коня він сам купив у селі Завадівці, потім залишив селянина в своїй хаті, а сам, як пише комсомолець Керекеша, „пішов до села Завадівки, тоб-то до Завадівської сільради, де взяв посвідку, в якій говорилося, що цей кінь не тільки завадівський, але навіть завадівський, але навіть завадівський селянин викохав його змалку“.

Обережно встромивши за пазуху коштовну посвідку, Тихон Пухлій повернув назад до Матусова, — рятувати свого годувальника.

Але тут уже чекала його сумна несподіванка:

Гнідого в стайні не було...

Начальство з Матусівської райміліції, задумливо посмоктуючи в ус докладно розясняло Пухлієві про свій високий обовязок перед незаконністю, про завдання міліційної служби, як такої, — твердо підкреслило про невсипуще око і, нарешті, заявило, що для того, щоб найправдивіше розвязати справу, заарештованого коня повели безпоседно до міста Черкас, у розпорядження окрміліції.

Селянин мовчки вислухав цю приємну вістку, прикидаючи в голові віддалення від Матусова до Черкас, і щільніще підперезавшись вирушив до Округи.

Невідомо, чи дійшли до серця Тихонові цитати про ревзаконність, чи надія напевне дійти правди в самій окрузі додала йому крил, але 45 верстов до Черкас він пролетів за 9 годин.

Під стрекіт друкарських машинок і мягкий брязкіт острог вислухав Пухлій розяснення про свою справу.

Справді, гніда незеличка конячка, що зовсім недавно була тут в окрміліції, але тепер її, на превеликий жаль, відіслали назад до Матусова, бо супровідний пакет на неї десь згубився.

Селянин, притиснувши руку до грудей, почав розповідати про своє горе. Він говорив палко й зворушливо, чудним дзвінким голосом, називаючи імя Гнідого. Він просив звернути увагу на посвідку Завадівської сільради й розвязати всю справу тут на місці, але всі його прохання розбивалися об короткий арґумент „з пакетом“.

Тихон Пухлій, насунувши шапку аж на очі й залишивши шумні байдужі Черкаси, почимчикував до Матусова.

Постукуючи вербовим кійком, він ішов широкими битими шляхами й мякими глибокими коліями поміж селами.

У Матусові селянинові всміхнулися, як старому доброму знайомому, і, довідавшись про загубленого пакета, співчутливо зацмокали язиками. А троки згодом міліціонер, приїхавши з Черкас, розвіяв усі непорозуміння, повідомивши, що безталанного коня затримала по дорозі Смілянська райміліція.

Пухлій уже ні про що більше не розпитував. Він купив на базарі два сухі коржі й всунув їх за пазуху. Потім знову роззувся, закинув чоботи за плечі й, важко ступаючи знесиленими здерев'янілими ногами,

Ці тридцять верстов його гнали уже розпука.

Знайшовши управління райміліції, селянин прожогом кинувся в цодвіря.

Трясучись, як у лихоманці, він обшукав усі хліви й стайні, і раптом у кутку під шопою побачив Гнідого.

Селянин обняв руками за шию свого друга. Він довго стояв так, жадливо впиваючи рідний дух їдкого кінського поту. Він ніжно розправляв зашкарублими пальцями сплутану гриву Гнідого, гладив і ласкав його впалі ребристі боки.

А кінь дивився на господаря проміннистими очима, помахував вухами й тягнувся чорними вогкими ніздрами до його запорошеного в зморшках обличчя.

Смілянська райміліція терпляче вислухала Пухлія й прочитала стару довідку Завадівської сільради. Безглузне „ходіння по муках“ очевидячки зворошило її.

Усупереч різним формальностям, ця „чужа“ (Смілянська) міліція пройнялася довірям до Пухлія й повернула йому коня, передавши Матусівському райвиконкомові листа де просила видати „скривдженому“ нову облікову картку.

Пройнятий одним бажанням добути, нарешті, картку і разом закінчити справу з оформленням купівлі, Тихон Пухлій разом з конем знову вирушив до Матусова.

Тут фахівці обліку коней покрутили в руках привезеного листа і, сухо пожувавши губами, сказали, що „посвідка не дійсна й треба взяти другу посвідку з тої округи, звідки кінь родом, тоб-то з Зіновєвської“...

Пухлієві потемніло в очах. Думки про пройдені досі верстви й новий стоверстовий шлях до Зіновівського переплiталися з думками про кинуте господарство й незасіяне поле. Селянин думав довго, з мукою.

Потім земля перетягнула почуття „обовязку“.

Він, злодійкувато озирнувшись, вислизнув за двері, сів на Гнідого й кинувся до рідного Лебедина, до роботи й сімї.

Минуло літо, за ним зима, а на весні знову побачив Тихон Пухлій у себе на подвірю червоні міліційні шапки, і серце йому тужливо стиснулося.

Знову потягнули селянина разом з бідолашним Гнідим до Матусівського району міліції.

Цій вихватці цілком сприяла ще одна випадкова обставина. Виявилося, що райміліція несподівано знайшла загубленого рік тому супровідного „пакета“, і ось тепер вирішила послати „етапом“ злочиного власника й незареєстрованого коня до міста Зіновєвського.

Побачивши, що моління й прохання не беруть, Пухлій катеґорично запротестував проти такого глуму. За нього стала й сільрада. І кінець-кінцем, Матусівська райміліція пішла на уступки. Вона зробила Пухлієві суворий допит, одібрала в нього всі посвідки, які він мав про Гнідого і „тимчасово“ пустила на сівбу.

40 членів. Зборам проводив о. І. Стояловський. Після гарного реферату адвоката п. Дра М. Кондрата з Турки і річевої дискусії, в часі якої визначилися промови п. Теод. Мазура, нач. гром. П. Гошовського і Мих. Бриня, сина Адама, вибрано управу і надзірну раду кооперативи. Є повна надія, що наша кооператива гарно розвинеться поруч 20 кооператив, які протягом послідних місяців повстали в турчанськім повіті. Маємо також надію, що в нас не буде ні одного господаря, який не бувби членом кооперативи.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ не на жарти залицяються до міжнародного капіталу. Правда, пора не дуже то пригожа для них, бо свою ставку на Китай покищо так якби програли, а в Пекіні Чан-Тсо-Лін поважно їх скомпромітував. Всеж представники большевиків беруть участь в економічній конференції в Женеві і нюхають у кого можнаби то позичити грошей. Один з цих представників хвалився там, що — мовляв — большевики договорюються з Францією в справі царських довгів, тільки одно стоїть на перешкоді до повного порозуміння з Парижем, а саме кредити, які Французи щось не дуже похочують дати большевикам. — Недавно на зїзді представників народнього комісаріяту торговлі один з чолових большевицьких економістів Мікоян виступив з довшою промовою про загальне положення промислу в Радянському Союзі. Він заявив, що не дивлячись на всі напади міжнародньої буржуазії монополь заграничної торговлі буде збережений, бо він являється основою радянської системи. А всеж *радянське правительство готово зробити все, що тільки від нього залежить, щоби поліпшити взаємини між Радянським Союзом і міжнародним капіталом, а також готово взяти під увагу всі вказівки, які можуть бути подані на міжнародній економічній конференції в Женеві, коли вони покажуться корисними для Радянського Союза.* Концесійна політика Радянського Союза залишиться незміненою. Переходячи до питання про заграничні кредити Мікоян заявив, що проценти від німецького 300-міліонового кредиту були незвичайно високі. В будучині Радянський Союз таких процентів платити не буде. Одначе Радянський Союз дуже потрібує кредитів. — Один анґлійсько-американський приватний банк зробив пропозицію большевикам дати кредит на пять міліонів долярів для фінансовання ввозу до Радянського Союза американських машин. Голова фірми, яка ці машини малаби доставляти, виїхав до Москви, щоби з большевицьким урядом вести переговори. Большевики, як заявив він, невдоволені високими процентами, які беруть від них Німці, тому шукають дешевшого кредиту. — В червні мають відбутися маневри чорноморської фльоти. Візьмуть в них участь Петровський і Сталін.

МАЛА АНТАНТА розпочала 13. травня свою чергову конференцію в Яхимові коло Карльсбаду. В першу чергу на таких конференціях обговорюється відносини між самими державами Малої Антанти. На сьогорічній конференції буде теж порушена справа відношення до Радянського Союза, одначе кожній з союзних держав буде залишена свобода рухів.
На цій конференції Мала Антанта вступає в новий період свойого „життя“. В березневій книжці анґлійського журналу „Slavonic Review“ ось як зясовані її завдання. В першому періоді істнування Малої Антанти її головним завданням було контролювати мадярську політику, слідкувати за виповненням Тріянонського договору. В другому періоді своєї діяльности Мала Антанта змагала до розбиття недовіря, яке давалося запримітити у відношенню до неї зі сторони центральної Европи. І в цей період Мала Антанта була занята головним чином питаннями чисто політичного характеру. В третьому періоді Мала Антанта зачинає плянову працю над закріпленням сучасного положення в центральній Европі, спираючи свою роботу на економічній основі. Тому на теперішній конференції будуть переважати питання економічні. З питань економічного характеру будуть м. и. обговорені питання поліпшення транспорту, тариф і торговельних договорів. А Румунія видвигає теж питання фінансові.

В ЖЕНЕВІ економічна конференція продовжує свою працю. Після збірних засідань йдуть наради в окремих комісіях. В торговельній комісії Артут Бальфур висловив своє вдоволення, що капіталістична і комуністична системи господарки готові до спільної праці. Якщо Радянський Союз бажає дістати кредити і капітали, так економічна конференція мусить занятися питанням, чи істнування радянського торговельного монополю не є перепоною для виконання бажаня большевиків. Член большевицького представництва Осінський з місця заявив, що скасування внєштроґа (заграничної торгорлі) значилоби знищення всеї большевицької господарської системи. А це так само неможливо, як годі домагатися, щоби Анґлія скасувала у себе капіталістичну систему. Дальше сказав Осінський, що радянська господарська система не перешкодила розвиткови радянської торговлі. Шоби піднести вивіз Радянського Союза до передвоєнної висоти, потрібні заграничні капітали. Другий речник большевицького представництва Хинчук переконував зібраних про добрі сторони монополю заграничної торговлі. Добре враження, яке зробило предстарництво большевиків в Жевеві, знищили вісти, що прийшли з Льондону про вислід ревізії в бошьшевицькому торговельному представництві в Анґлії. Мрія про заграничні кредити наслідком цеї ревізії взяла, здається, в лоб на довший час.

АНҐЛІЙСЬКЕ правительство вдарило на днях несподівано і дуже болючо большевиків, обнажуючи перед світом і власною суспільністю большевицькі методи боротьби. На доручення міністерства внутрішних справ льондонська поліція впала до льокалю большевицького торговельного представництва і перевела там строгу ревізію. Найдено там масу аґітаційної літератури, компромітуючу переписку і богато инших доказів, що большевицьке торговельне представництво займалося справами, які не мають нічого спільного з торговлею, що це представництво було на ділі бюром большевицької пропаґанди. Як подає преса, рухи цього представництва анґлійська поліція слідила від довшого часу і коли вже мала в руках певні докази, рішилася перевести ревізію. Зробила це саме в хвилі, коли большевицьке представництво на економічній конференції в Женеві переконувало представників світового капіталу про можливість добрих взаємин між системою господарки Радянського Союза і системою, яка панує в цілім світі, словом — старалося робити добре враження. Ґазети подають, що безпосередною притокою ревізії було те, що в одному з міністерств пропали дуже важні документи, які відносяться до оборони держави. Сліди вели до большевицького торговельного представництва. Цей крок анґлійського правительства зробить безумовно велике враження в світі. І на це він об[illegible]слений. Другі держави побачать, чим пахнуть взаємини з большевиками. Отже вигляди большевиків на кредити в світі сильно захитані. Крім цього висліди ревізії зроблять безумовно чимале враження на публичну опінію в самій Анґлії. Бо треба тямити, що там йде тепер завзята боротьба робітничої партії з проєктом закона, яким теперішне правительство змагає до обмеження права страйку. Законопроєкт принятий вже в першому читанню в палаті громад. Як подають ґазети, між паперами, найденими в торговельному представництві, є докази про тісний звязок проводу страйку вуглекопів з цим представництвом. Вистане пригадати наслідки оповіщення в свойому часі листа Зіновєва (тоді голови третього інтернаціоналу) до анґлійських комуністів. Оповіщення його рішило тоді про нечувану побіду консерватистів підчас виборів до парляменту і погребало справу кредитів для большевиків, яка вже була на добрій дорозі. Суспільність налякалася розкладової роботи большевизму. Те саме готово вийти й тепер. Вкінці ще одно: цей крок анґлійського правительства не перший. Подібна історія мала місце в Пекіні. Виходить, що й там головним справником ревізії була Анґлія. Після цих двох подій в цілому світі може принятися звичай, що з большевицькими представництвами инакше треба поводитися, як це принято в культурному світі, що з ними треба поступати так, як вони самі роблять. Висилають свої місії, які ніби мають займатися торговельними справами, а ці місії використовують свої права для підривання ніг тим, з ким малиби торгувати і займаються комуністичною пропаґандою, В їхньому торговельному представництві в Анґлії було занятих **1000** осіб.

Анґлійський міністр заграничних справ виголосив в парляменті (вплаті громад) промову про анґлійську політику в Китаю. Він остро сказав, що підчас крівавах подій в Нанкіні, полудневий Китай був під владою націоналістичного правительства в Ханькоу і воно поносить відповідальність за ці події. В чотири дні після того, як це правительство дало невдоволяючу відповідь на ноту великодержав в справі нанкінських подій, перестало воно істнувати. Ноти міністра заграничних справ ханькоуского правительства дра Чена являється висловом його особистих поглядів, Він не має права говорити ні в імени національного Китаю, ні в імени Куомінтанґу. Нанкінські події прискорили давно ожиданий розвал серед націоналістів. Нанкінський проступок є найвищою точкою в протичужинецькій пропаґанді, в політиці террору і вбивств. Цю політику проводили жовнірські банди і товпа, одначе на приказ московських большевиків-комуністів, які уладили нанкінський погром тільки тому, щоби наробити труднощів ґенералови Чан-Кай-Шекові і посварити його з західними державами. Одначе тепер комуністичне крило відірвалося від Куомінітанґу. Комуністи та їхні дорадники втратили довіря китайського народу. Полудневе правительство, відповідальне за цей проступок, втратило владу над Нанкіном. Справжні виновники — комуністичні аґітатори покарані самими Китайцями з такою строгістю, про яку не могла й думати ні одна з чужинних держав. Всі большевицькі орґанізації розвязані, а їх ватажки покарані смертю. Полудневе правительство зовсім відрізане від світа в знищенім і стероризованім Ханькоу. Британське правитепьство має повне право знову заняти анґлійську концесію в Ханькоу, одначе воно уважає за доцільне здержатися покищо від цього кроку. Тепер не має цілі посилати дальші ноти і домагатися сатисфакції. Чемберлєн закликав палату до великодушної політики у відношенню до Китаю та висловив надію, що в Китаю повстане нова влада, яка перестане ворогувати з чужинцями. Значить, Анґлія зручною політикою випливає в Китаю на чисту воду. — Рівночасно Анґлія розпочала на більші розміри боротьбу з комунізмом в кольоніях. В цій справі порозумілася найперше з Голяндією. Це порозуміння має бути поширене і на Францію. В ньому передбачується виловлювання большевицьких аґентів на випадок їхньої втечі з одних кольоній в другі, виміна інформацій про комуністичну діяльність в кольоніях і опрацьовання спільної акції у відношенню до аґентур третього інтернаціоналу. Проводячи це порозуміння в життя, пороблено вже відповідні заходи в Голяндських Індіях, в анґлійських Індіях і в полудневому Китаю. Те саме зробить Франція в своїх кольоніях. Японія відмовилася причалити до цього порозуміння, як довго не будуть вияснені взаємовідносини на Далекому Сході. Одначе у себе в дома Японія робить подібні заходи. Також самостійно роблять теж саме Зєдинені Держави на Філіпінах. — Під проводом міністра кольоній Емері відкрито в Льондоні першу конференцію кольоній анґлійської корони, яка являється неначе противагою конференції імперії, на якій були заступлені самоуправні домінії. Учасники льондонської конференції — анґфійські урядовці — заступають простір 3,300.000 квадратових кільометрів з населенням 60,000.000. Предметом нарад конференції є питання кольоніяльної політики.

В АМЕРИЦІ тепер дуже інтересуються тим, чи теперішний президент Кулідж буде кандидувати третий раз на президента Зєдинених Держав. Ця справа, чи може одна особа бути тричі президентом, має вже свою історію. А саме в р. 1876, коли президент Ґрент хотів третий раз кандидувати на президента; палата послів у Вашинґтоні приняла резолюцію, в якій заявилася за засадою, проголошеною Вашинґтоном, що одна особа повинна бути найбільше двічі президентом. І тоді його кандидатура відпала і вибрано 19-им президентом Гейса. Відтак се питання було виринуло за Розевелта. Він став президентом по смерти Мек-Кинлія (котрого убив польський анархіст Лєон Чолґош 7. вересня. 1901, в Боффало, Н. Й.). Вибув урядовання протягом остаючих 3½ року. Відтак в 1905 році, коли його вибрано президентом і коли мав у друге обняти сей уряд, він оголосив, що по вибуттю нових 4 років президентури вже більше не буде кандидувати, бо вважавби такий крок суперечним засаді Вашинґтона. І не кандидував. Кандидував Тефт і його вибрано. Але знову захотів кандидувати в 1909 році і відкликав свою попередню заяву. Кандидував проти Тефта і оба впали, а вийшов Вилсон. Теперішний президент, Калвин Кулидж, був уперше президентом із заступства по смерти Гардинґа лише 16 місяців, а тепер добуває президентуру з вибору. Тепер виринає питання, чи він повинен ще кандидувати, чи ні. Сенат у Вашинґтоні хоче ухвалити сеї осени подібну резолюцію, як ухвалила була палата послів тому 50 літ. Але покищо ходить о те, що Кулидж скаже. Та вірять, що він нічого не скаже, а замовчить, хотяй будуть його питати і прилюдно і приватно.

ФРАНЦУСЬКЕ правительство скликало в Альжирі четверту північно-африканську кольоніяльну конференцію, в якій бере участь ґенерал — ґубернатор Альжира, ґенеральні резиденти Марокка і Тунісу, ґубернатор Судану і представник міністерства кольоній та численні урядовці. Конференція обміркує митне обєднання Туніса з Францією, будову нових залізничих шляхів між Альжиром і Тунісом, будову залізниці через Сагару, орґанізацію самоходового руху через пустиню та орґанізацію воздушного звязку з північною Африкою — Французький посол Лямбер вніс в парляменті законопроєкт, яким дозволяє чужинцям зміняти свої прізвища на французьку моду. Коли чужинець жениться з Францужанкою, має право приняти імя жінки.

ІТАЛІЙСЬКИЙ визначний соціялістичний діяч Гарденґ, бувший редактор головного соціялістичного орґану „Аванті“ („Вперед“), написав отвертого листа до брата Муссоліні, редактора „Попольо д' Італія“. Він пише, що після кількох літ роздумовань і спостережень переконався, що фашизм виконує все те, чого домагались італійські соціялісти. Ніхто в Італії не зробив так богато для пролєтаріяту, як фашистівський режім. Заробітня платня завдяки фашистам не обнизилася, хоча промисловці робили поважні заходи в цім напрямі. Фінансова політика фашистівського правительства має безсумнівний успіх. Фашизмом невдоволені тільки буржуазні і реакційні кола. Досі не вирішене тільки одно питання: свободи, одначе тільки фашизм може завести справжню свободу.

В ЯПОНІЇ переведено в останніх днях масові ревізії і арештування серед комуністів, Японців і Москалів, що живуть в Японії. Одночасно в пристанях заведено остру контролю над чужинцями, що приїзджають до Японії. Це має бути початок боротьби японського правительства з розкладовою пропаґандою.

ВСЯЧИНА

Українське Національно-Демократичне Обєднання і громадські вибори. Центральний Комітет Обєднання зразу на першу вістку про розписання громадських виборів взявся до енерґічної підготовчої праці. Найперше звернув увагу на докладне поінформовання широкого загалу про виборчу ординацію. Крім інформацій подаваних в пресі ЦК. видав дуже основну книжечку секретаря партії В. Целевича „Практичний порадник про виборчу ординацію до громад в Галичині“. Дальше розвинув широко закроєну пропаґанду за масовою участю у виборах, висуваючи клич: громадські ради мусять опинитися в руках найідейніщих наших людей! ЦК. видав дві відозви до населення, одну у формі плякату, другу у формі маніфесту, підписаного цілим Центральним Комітетом друкований у нинішному числі „У. Г.“).

Жінки — члени Центрального Комітету Обєднання видали окрему відозву до жіноцтва. В край кинено заклик до скликування прилюдних віч, яких завданням освідомлювати широкі верстви суспільности про вагу цих виборів.

Польські соціялісти і громадські вибори. Цікавий собі народ польскі соціялісти. Воня проголосили бойкот ґромадських виборів, мовляв — тому, що громадська ординація несправедлива. Що ця ординація несправедлива, це правда. Одначе не меншою правдою є те, що пепесівці мають на ціли не протест проти несправедливої перестарілої ординації, а що иншого. Вони хотілиби заохотити до бойкоту громадських виборів Українців і таким чином довести до одного з двох: або, щоби правительство відкликало вибори, або щоби Українці відтягнулися від виборів і дали змогу Полякам з инших партій захопити громадське самоврядування по містах, а хруням по селах вибрати свої громадські ради.

Позір Перемищина! „Народна Канцелярія“ в Перемишлі (в домі „Віри“ вул. Побереже ч. 1) уділяє всіляких порад в справі громадських виборів. Тут отже кождий громадянин дістане по-

I ось уже йде третій рік після цього останнього арешту, а селянинові все ще ніби звязані руки й ноги. Що-дня Пухлій сподівається, що ось знову прийдуть червоні шапки, і нових „подорожів“, може бути, аж до Харкова...

Небезпека, що його можуть схопити, не дозваляє йому виїздити за межі району. Та й крім того старий уже робиться Гнідий, а продати його або виміняти на якомусь ярярмарку — річ неможлива.

Дорогі читачі!

Уся ця тяжка „коняча“ історія — дуже характерна. Вона проходить перед вашими очима, як лікарняний „скорбний лист“, списаний чорними відзнаками історії недуги.

Так, безперечно хронічної важкої недуги, на яку й досі слабують деякі наші адміністративні орґани на периферії.

Назва її вам, певне, знайома.

Це вперта дурість і бюрократизм.

(Пролєтарська Правда).

Молоко, мясо і напиток.

Молоко є не тільки приємним, освіжаючим напитком, але й найважнійщою людською поживою.

Не всяка їжа причиняється до розвитку в людськім тілі нових клітин, зубів, мозку або мускулів. Молоко поміж харчами єдине, що має в собі увесь матеріял потрібний до зросту людського орґанізму, наповнює його енерґією, бадьорістю і теплотою. Особливо людина потребує такої поживи в ті роки життя, коли вона найбільш росте. Молоко є найголовніщою поживою для малих дітей і для матерей, які годують грудю своїх дітей. Кожна мати, що плекає дитину і кожна дитина повинна випивати пересічно одну кварту молока денно.

В нашій їжі між всякими иншими складниками є так званий „протеїн“, необхідний для зросту людського тіла. Молоко має його у великій кількости. Дитина дістає протеїн лише з молока, а доросла людина може мати його ще зі сиру, маслянки, та з инших молочних продуктів. У всіх молочних продуктах є той протеїн, але в повнім молоці і маслі найбільш.

Масло є найлекше стравний товщ і має в собі богато так званих вітамінів.

Діти, які їдять всяку ярину і пють повне, не зібране молоко, не потребують їсти ще й масла, але коли їм дають збиране, пісне молоко, то повинні мати ще й масло до своєї поживи.

Не всякі протеїни мають однакову силу для зросту тіла. Яйця, мясо і риба мають їх в собі так само як і молоко. Ярина і каші не мають в собі так богато і так само вартних протеїнів. Молоко є найліпший і найдешевший матеріял для зросту людського тіла. Одна кварта молока дає стілько протеїнів, що пів фунта „стейку“ або чотири яйця.

Молочні протеїни є добрі для кожної людини, але діти потребують їх велику силу. Підростаюча дитина потребує з кожним роком зрости в костях, тілі, крови і мускулах від пяти до пятнацяти фунтів, залежно від віку.

Незамінима їжа для дітей молоко, але не треба годувати їх тільки самим молоком. Крім росту дитина потребує закріплення орґанізму і для того треба давати ще всяку иншу потрібну для того поживу. Уже з малечку треба привчати дитину до всяких ярин. З початку давати варену: шпінак, моркву, капусту, і соки з овочів, а потім, як дитина підросте то й привчати її до сирої ярини як салера, салата та инше. Трохи мяса та риби теж не зашкодить. Крім молока і ярини треба ще дитині досить ріжних каш, бульбн, цукру і масла.

Сире молоко є певне і здорове, коли воно від здорової корови, держане в чистоті і в холоді та коли коло молока порається людина не заражена ніякою слабістю. Мійські люде повинні уживати тільки пастеризоване молоко і куплене тільки в певній молочарні.

Молочний порошок — це є засушене повне молоко і має в собі ту саму поживу як і свіже молоко.

раду, як переводити вибори, як робити реклямації проти неправильного виготовлення виборчих ліст і тд. — За Пов. Нар. Комітет: Др. Т. Кормош, Др. Загайкевич.

Позір Турчанщина. Правної поради в справі громадських виборів на Турчанщину буде уділяти Др. М. Кондрат, адвокат в Турці, у своїй канцелярії. Всі громадяне повіту мають звертатись до згаданої канцелярії в всіх з виборами звязаних справах.

Краєва Народна Канцелярія Львів вул. Костюшка ч. 1. а уділяє всяких правних порад інформацій в справі громадських виборів.

Діти до Риманова! З днем 1-го липня відкривається діточа кольонія в Риманові. Зголошення до 20 червня приймає *А. Кишакевич, Перемишль, Щитова 4.*

Українська Господарська Академія в Чехословаччині (Подєбради) висока школа, що складається з 3-х факультетів: агрономічно-лісового, інженерного та економічно-кооперативного, з чотирьохрічним курсом навчання, відкрила впис нових студентів на академічний рік 1927—1928. У проханні в справі впису має бути зазначений факультет, на якому студент хоче студіювати. До прохання належить додати документи оріґінальні чи нотаріяльно засвідчені копії, про закінчення середньої освіти, а також власноручно писаний життєпис та зобовязання коритися правилам Академії і вчитися на власні кошти. — Прохання в справі прийняття належить подавати до 15-го вересня ц. р. на адресу: Ceskoslovensko, Poděbrady, Ukrajinská hospodářska akademie. — Навчання в Академії безплатне. На прожиток треба мати у Подебрадах 400—450 корон чеських в місяць.

НОВИНКИ.

Ураґан в Америці. Державу Кальвадію, Місурі, Техас та Іллінойс навістила повітряна труба, що наробила великих шкід. Богато людей згинуло. Кількасот людей є лекше або тяжче ранених. Ураґан порозривав покрівлі з домів, а чимало домів зовсім. В оддному місті ураґан перевернув шкільний будинок у часі науки. Учитель і понад 40 дітей погибли в румовищі дому. Сила ураґану була так велика, що вихор ніс части будинків на пів кільометра. Страт є на міліони долярів.

Солянкове джерело. Із Катовиць доносять, що в Ґочалковичах при поглиблюванні старого джерела солянково-йодового на глибині 328 почали добуватися ґази, а потім виприснула в гору струя солянки, висока на сто метрів. Перервали роботу, а поліція забезпечила доступ. Під вечір струя води збільшилася як що до обєму так щодо висоти. Нове джерело буде вскорі віддане до вжитку.

Проти палення трупів. Чехословацькі католицькі епископи заборонили католикам палити трупи небіщиків в крематоріях, бо це є поганський звичай і пособляє підкопанню віри в безмертність душі. Небіщики, спалені в крематоріях, не мають права на церковний похорон.

Страшні наслідки повені. По дотеперішним ще неповним обчисленням повінь Міссісіпі і бурі, що люґували в східних і центральних стейтах Зєдинених Держав, спричинили смерть 778 осіб, 3.500 тяжко ранених, а 315.000 людей без даху над головою. Знищених є 37 міст.

З безперервних арештувань. В білостоцькім повіті арештовано пять жінок, на які впало підозріння, неначеб належали до комуністичної партії Західної Білоруси.

Пожар. В Стрільцях грубешівського повіту згоріло 22 будинки з цілим інвентарем. Згоріла теж 4 літна дитина. Причиною пожару необережне поведення з огнем. Втрати виносять понад 100 тисяч зол.

Вбивство лісничого. В Берестянах самбірського повіту згинув в таємничий спосіб тамошній лісничий в добрах Тхоржніцкого Михайло Пашак. Вернув під вечір з ліса, звідки привіз фіру дров. Скинув дрова і повів коні до стайні. Опісля не вернув уже до хати. На другий день найдено в лісі його трупа. Оглядини виказали, що Пашак дістав постріл низче жолудка і від нього згинув. Спроваджено поліційного пса, одначе пошукування не увінчалися успіхом. Мабуть згинув Пашак з руки „равбшісерів“. Передчував свою смерть, бо кілька днів перед тим говорив місцевому парохови, що не довго поживе на світі, бо за богато людей полює на нього. Знаменне, що майже цілу його родину вимордували „равбшісери“: з їх рук згинули — його батько, брат і шваґер. Покійник осиротив жінку і кількоро дітей.

Божевільна підпалила хату своєї мами. В селі Лащинах ланцутського повіту оноді вибух пожар в будинках Аґати Мазурової. Мимо енерґічної ратункової акції ціле майно нещасної в короткому часі пішло з димом. Опісля виявилося, що причиною пожару був підпал. Мазурова мала доньку, яка від часу до часу діставала напади божевілля. І ось підчас такого нападу вона підпалила хату мами, а відтак кинулася в огонь і згинула в ньому.

Вибрик природи. В Лодзі одна жінка — Альтман вродила дитину — потвір. Дитина мала два роги, тільки праву руку, була без носа а живіт мала отворений. Жила ця дитина всього 15 мінут. Лікар відфотоґрафував цей дивний вибрик природи і вислав фотоґрафію до антропольоґічного інституту у Варшаві.

Самовбивство з нужди. У Варшаві відібрала собі життя жінка ремісника Урбаняка. Урбаняки тяжко бідували. Коли на днях Урбанякова не мала що дати їсти малим дітям, а Урбаняк не дістав ніякої роботи, вона підчас неприсутности в хаті чоловіка не потрафила знести плачу голодних дітей і отруїлася.

Золото. У всіх державах світа золотого засобу в банках є на 10 міліярдів долярів. Се золото служить їм за підставу і поруку до випуску паперових грошей (банкнотів). Правильно, вони повинні випустити банкнотів на таку суму, на яку мають золота, себто в цілому світі на суму 10,000,000,000 долярів. Але деякі держави видають більше, ніж повинні, а оскільки не стає золота, то поруку дає парлямент своєю ухвалою. Одначе се іноді мало помагає, бо як держава не має у світ довіря, то й ухвала її парляменту не має того довіря. Тому тоді вартість її паперових гроший паде, відповідно до ріжниці між засобом золота і паперу, та між ухвалою парляменту і довірєм світа. Одна тільки Америка має стільки золота, що їй вистачить, а про довірє світа не дбає, бо світ їй винен, а не вона йому, і світ у неї далі позичає, а не вона у нього. Тепер американські банки мають золота більше як на 4 міліярди долярів, а решта світа мало що більше від неї одної На місце того золота Америка видає паперових гроший на таку саму суму. Значить в Зєдинених Державах є в обороті понад 4,000,000,000 долярів банкнотів, і ще якась частинка золота, яке звичайно лежить в банках недвижимо. Кромі того є ще срібні, ніклеві і мідяно-бронзові здаткові гроші. На другому місці щодо засобу золота є Анґлія, яка має 740,000,000 золота. На третьому Франція, яка має засобу в золоті на 710,000,000. Відтак іде Японія, яка має золотого засобу 586,000,000. Німеччина, яка має засобу в золоті на 440,000,000, і інші. 39 головнійших держав світа кромі Америки має усього золотого засобу на 5 міліярдів долярів, а решта держав уже дуже мало. Значить, щодо золотого засобу, як і до усього національного майна, Америка не тільки перша і найбогатша, але аж решта усього світа може їй дорівняти, чи ледви трохи її перевисшити.

Таємний замах на поїзд. Коло Баранович перед приходом поїзду залізнича служба завважила, що шини повідкручувані а на торі лежать якісь пачки. В цих пачках найдено вибуховий матеріял. Поїзд своєчасно задержано.

Що роблять зі старими ґазетами в Америці? Старі, зужиті вже, прочитані і викинені ґазети, звичайно збирають і віддають в паперову фабрику для перерібки на новий папір. Але старі ґазети, що зістануть у видавництві по щоденному накладі, себто яких публика не розкупила, з Америки експортують на схід, до Індії і Китаю, на Джаву й Суматру, де вони дуже поширені по крамницях і служать до загортання всякого краму. На базарах і в крамницях в Індії іншого паперу до завивання проданого краму майже не знають окрім анґлійських та американських ґазет. Тисячі вуличних перекупнів, що на кожному розі продають оріхи, насіння й овочі, мають біля себе оберемок старих часописів.

Найбільше їх привозять з Анґлії, та останніми часами й американський імпорт дуже збільшився. Наприклад, на Джаву й Суматру вивезено в 1925 році поверх 12.000 тон тої літератури, до Дайрен (для Китаю) звиш 8.000 тон.

Зріст населення Китаю. Китайське правительство опублікувало підрахунок своїх переписів населення, починаючи з 1740 року. В тому році усеї людности в Китаю нараховано близко 140 міліонів. На протязі слідуючих пятьдесяти літ приріст населення додавав що року пересічно по 15 голов на кожду тисячу населення так, що за пів століття воно більше ніж подвоїлось. В дальшому століттю той приріст змалів до 5 на тисячу що року, а від 1849 до 1923 приріст впав до меньше як 1 на тисячу. Сей незвичайно малий приріст пояснюється не так невисоким числом уродин як незвичайно високим відсотком смертности. Серед народів білої раси прибувало на протязі останнього століття пересічно по 11 душ на кожду тисячу населення. Чотириста міліонів Китайців було вже в 1835 році, та з того часу аж до нині населення Китаю майже не побільшилось.

Найстарший Турок. Перед турецьким судом в Царгороді станув недавно свідок, що є відай найстаршою людиною у світі, а в кождому разі найстаршим свідком, що колинебудь виступав у процесі. Се Аль Заро Аґа, уроджений 1780 р. Значить він має тепер 147 літ. Сей старець се ходяча історія Туреччини XIX століття. Найдавнійшим його спомином се вибух війни турецько - російсько - австрійської в 1788 р., закінченої миром у Систові за володіння султана Селіма III Також добре тямить добу Наполеонських війн, правління Мустафи IV., Магомеда II, Абдула Меджіда, Абдула Азиса, Мурада V, та Абдула Гаміда. Чим близше наших часів, тим менше подробиць стало в тямці старенького Турка. Та на диво, з повною рішучістю устійнив на згаданій судовій розправі обставини сперед 135 літ.

ВЕСЕЛИЙ КУТОК.

Не треба.

Сусід (питається сусідки): Ви не ставите в городі страхопудів на воробців?

Сусідка: Навіщо? Я і так з моїм чоловіком майже весь день в городі.

В поїзді.

Кондуктор: Тут не вільно курити.

Подорожний: Алеж я тут одинокий.

Кондуктор: Всеодно! Навіть якби й нікого не було, то не вільно курити.

Договорився.

— Тиф то страшна недуга, — каже один у товаристві. Чоловік мусить вмерти або здурніти з нього. Можу говорити про се, бо я сам хорував на тиф.

Причина безсонности.

Вояк приходить до лікаря, і скаржиться, що не може спати. Лікар записав йому купіль. Тиждень пізнійше приходить вояк знову і каже:

— Пане доктор, я не можу спати!

— Тепер запишу вам що інше, каже лікар. І записав жовнірови бром. Та за тиждень знову зявився вояк і скаржиться:

— Пане доктор, я не можу спати!

— А брали ви купелі, що я вам їх перший раз записав?

— Так.

— І заживали тепер бром? — дивується лікар.

— Так.

— Що-ж з вами такого! Що ви маєте?!

— Блощиці, прошу пана доктора.

Шкільне свідоцтво.

— Тату, — каже малий Івась день перед роздачею свідоцтв — я хотів би, щоби ти був мною, а я тобою.

— Так? а то чому?

— Я показав би тобі, що я не дуже журився би тим, яке ти свідоцтво принесеш зі школи.

Нові книжки.

Автори, бажаючи, щоб їх твори були на цім місци оцінені, мусять прислати два примірники книжки.

Іван Зубенко: **Зірка.** Оповідання для молоді на тлі подій з визвольної боротьби. Накладом Видавництва „Ока“ в Коломиї. — стор. 171. — Темою твору вибрав автор боротьбу українських повстанців-селян і Січових Стрільців за гетьмана. Геройкою є смілива отаманша Зірка, що поборює військо добровольців, вбиває в бою свойого нареченого-Росіянина й хитрощами дістається до Києва, щоби вивідати про військо противника. Там її арештують, а з тюрми спасає її новий наречений, Українець. Вона вертає назад до укр. війська, бере участь у здобутті Києва й визволює свойого милого. — Автор це молодий дебютант, що має деякий письменницький хист, але ще мало розвинений. Акція оповідання посувається дуже шабльоново, часом навіть наївно, н. пр. в описі здобуття Києва. Багато шабльоновости є в постаті Зірки й иньших дієвих осіб. Подекуди видно вплив бідолашного Клима Поліщука, що на всі лади (але взагалі невдатно) описував добу укр. революції. Неприємно вражає й дешевенька революційна фразеольоґія, зовсім непотрібна для молоді. Вибір теми теж не дуже вдатний. Мова оповідання переважно добра. — *Е. Грицак.*

Павло Чубинський: **Українські народні казки** (в двох томах) в редакції Антона Крушельницького (з передмовою Др. О. Грицая. В-тво „Чайка“ Відень, 1928, ст. XXVII + 170 + 200.

Проф. Др. М. Лозинський: **Уваги про українську державність.** Відень 1927, ст. 86.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

За редакцію відповідає Степан Навроцький.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.